

Záverečná karta projektu

Názov projektu Evidenčné číslo projektu **APVV-0706-07**

Vplyv vstupu do Európskej únie a adaptácia politiky EÚ pre biopalivá novými členskými krajinami EÚ na blahobyt, obchod a poľnohospodársku politiku

Zodpovedný riešiteľ **doc. Ing. Ján Pokrivčák, M.S., PhD.**

Príjemca **Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

1. Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

1. LICOS, Katolícka Univerzita Leuven, Belgicko
2. Cornell University, USA
3. IPTS - JRC European Commission, Sevilla, Španielsko

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

- 1.
- 2.
- 3.

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

1. Kancs, D. and P. Ciaian (2010). The Factor Content of Bilateral Trade: The Role of Firm Heterogeneity and Transaction Costs. *Agricultural Economics*, 41: 305-317.
2. Pokrivcak, J., P. Ciaian and D. Kancs (2011). "Modelling the Factor Content of Agricultural Trade" *Agricultural Economics (Zemedelska Ekonomika)*, Forthcoming
3. Pokrivčák, J., Crombez, Ch., Swinnen, J. (2008). Impact of External Changes and the European Commission on CAP Reforms: Insights from Theory In *The Perfect Storm: The political economy of the Fischler reforms of the Common Agricultural Policy*, J.F.M. Swinnen ed. Brussels: CEPS, Belgium.

4. Ciaian, P., Pokrivčak, J., Drabik, D. (2009). Transaction costs, product specialisation and farm structure in Central and Eastern Europe. *Post-Communist Economies*. Issue 2, pp. 191-201.
5. Ciaian, P., Pokrivčák, J., Drabik, D. (2008). Prečo sú niektoré sektory v tranzitívnych ekonomikách menej reformované ako ostatné? Prípad výskumu a vzdelávania v oblasti ekonómie. *Politická ekonómie*. č. 6. Ročník 56.

Uplatnenie výsledkov projektu

Výsledky projektu sa uplatňujú v rozvoji ekonomickej teórie aj v praxi. Praktický prínos článku *Transaction costs, product specialisation and farm structure in Central and Eastern Europe* ocenila VUB banka, ktorá ho ohodnotila ako najlepší článok publikovaný v renomovanom zahraničnom časopise, ktorý napísali autori do štyridsať rokov. Článok má prínos pre finančné inštitúcie, ktorým pomáha pri posudzovaní konkurenčných výhod jednotlivých sektorov poľnohospodárstva a jednotlivých typov fariem. Výskum v oblasti biopalív, ktorý realizovali Pokrivčák a Rajčániová kvantifikoval vzťah medzi cenami ropy, cenami biopalív a cenami poľnohospodárskych komodít. Tento výskum slúži na predikcie vývoja cien. Výskum v oblasti obsahu výrobných faktorov v obchode a produkcii, ktorý realizoval Pokrivčák, Ciaian a Kancs má význam pre posudzovanie komparatívnych výhod a pre manažérske rozhodovanie a produkciu komodít pre rôzne typy fariem. Článok Kancsa, Ciaiana, Fidrmuca a Pokrivčáka, ktorý bol prezentovaný na kongrese GTAP analyzoval vplyv liberalizácie na nesplácanie dlhov v jednotlivých odvetviach ekonomiky a hlavne v poľnohospodárstve. Článok má praktický význam pre finančné inštitúcie, farmárov ako aj pre rozhodovaciu sféru na úrovni SR aj EÚ. Výstupy projektu sa zároveň publikovali v karentovaných časopisoch alebo prezentovali na významných medzinárodných konferenciách, a tým pomáhajú rozvoju poľnohospodárskej ekonómie ako aj medzinárodnej ekonómie. K najvýznamnejším časopisom, kde sa publikovali výstupy projektu patrí *Post-Socialist Economies*, *Politická ekonómie*, *Agricultural Economics*, *Ekonomický časopis*, *Economia Internazionale*. Zároveň sa výsledky prezentovali aj na významných svetových kongresoch: *Global Trade Analysis Project congress*, kongres Americkej asociácie poľnohospodárskych ekonómov alebo na kongrese Európskej asociácie poľnohospodárskych ekonómov.

CHARAKTERISTIKA VÝSLEDKOV

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Projekt splnil všetky svoje ciele. Prvá časť projektu skúmala vplyv liberalizácie trhov a vstupu do Európskej únie na poľnohospodárstvo v SR, strednej a východnej Európe ako aj v starých členských štátoch. Vstup do EÚ ovplyvnil štruktúru produkcie a exportu SR ale aj ostatných krajín strednej a východnej Európy. Na vývoj produkcie a exportu má vplyv relatívny podiel výrobných faktorov v krajine, ale silný vplyv majú aj nedokonalosti trhov a transakčné náklady. Kvôli nedokonalým trhom výrobných faktorov sú transakčné náklady na zmenu typu fariem vysoké. Na druhej strane štruktúra fariem ovplyvňuje komparatívne výhody. Veľké farmy majú komparatívne výhody v produkcii komodít, ktoré sú náročné na kapitál a nevyžadujú veľký monitoring práce. Malé rodinné farmy majú komparatívne výhody v produkcii výrobkov náročných na prácu. Štruktúra fariem v jednotlivých štátoch ovplyvňuje teda aj vývoj produkcie a exportu. Druhá časť projektu sa venovala trhom s biopalivami. Skúmala vzťah medzi cenami ropy, cenami biopalív a cenami poľnohospodárskych komodít. Zistilo sa, že ceny ropy majú veľký vplyv na ceny biopalív, ktoré sú substitúty k fosílnym palivám, a ceny biopalív zas vplývajú na ceny poľnohospodárskych komodít. Vplyv cien ropy na ceny poľnohospodárskych komodít cez biopalivá je silnejší než prostredníctvom vplyvu na ceny vstupov. Projekt sa zároveň venoval aj dopadom Spoločnej poľnohospodárskej politiky na slovenské poľnohospodárstvo. Agroenvironmentálne platby zvyšujú príjmy slovenských poľnohospodárov, ale neovplyvňujú produkciu, lebo kvôli vývoju cenových relácií sa vstupy do výroby používajú veľmi extenzívne. Príjmy poľnohospodárov sú zas silno závislé od vývoja celej vertikály a nielen od vývoja cien primárnych komodít.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku
(max. 20 riadkov)

The project reached all its objectives. The first part of the project examined the effect of market liberalization and accession to the European Union on agriculture in Slovakia, Central and Eastern Europe and in the old Member States. EU accession influenced the structure of production and export of the Slovak Republic and other countries of Central and Eastern Europe. The development of production and exports is affected by the relative share of factors of production in the country, but in the same time it has been found out that market imperfections and transaction costs have a strong influence, as well. Because of factor market imperfections, the transaction costs related to the change of the farms type are high. On the other hand, farm structure affects comparative advantages. Large farms have a comparative advantage in producing commodities, which are capital intensive and do not require extensive labor monitoring efforts. Small family farms have a comparative advantage in producing labor intensive products. In conclusion, farm structure in various States influences the development of production and exports. The second part of the project dealt with the biofuel market. The relationship between oil prices, prices of biofuels and agricultural commodity prices has been analyzed. It was found that oil prices have a major impact on the prices of biofuels that are substitutes to fossil fuels, and biofuel prices on the other hand affect agricultural commodity prices. The indirect impact of oil prices on agricultural commodity prices through biofuels is stronger than its effect on agricultural commodity prices through input prices. Our project analyzed also the impact of the Common Agricultural Policy on Slovak agriculture. The Agri-environmental payments to Slovak farmers increase their income, but do not affect production due to the fact that because of the development of relative prices, the inputs are used extensively in the production process. Farmers' incomes in turn are heavily dependent on developments across food supply chain and not just the development of prices of primary commodities.

Svojím podpisom potvrdzujem, že údaje uvedené v záverečnej karte sú pravdivé a úplné a súhlasím s ich zverejnením.

Zodpovedný riešiteľ

doc.Ing. Ján Pokrivčák, PhD., M.S.

V Nitre 27. 01. 2011

Štatutárny zástupca príjemcu

Dr.h.c. prof. Ing. Peter Bielik, PhD.

V Nitre 27. 01. 2011

.....
podpis zodpovedného riešiteľa

.....
podpis štatutárneho zástupcu príjemcu